

ประโยค ป.ธ. ๔

แปล มคธเป็นไทย

สอบ วันที่

๒๕๖

๑ ทส ญาตกาตี เจตถ เตสํ ยาว สตตมา กุลปริวภูฏา ปุตตตนาตาทโยปี
 ตปปฏิพทตตทา ภิกขุสส ญาตกาเอวาทิ เตปิ สงคหิตา ฯ เตสมีปี ทิ กาทํ วัฏฏติ ฯ ภาตชชยา
 ภคินีสามีโก จุลลมาตัสามีโก จุลลปีตชชยา จาติ เอวมาทโย คิลานา โหนติ ญาตกา เจ
 เตสมีปี กาทํ วัฏฏติ อญญาตกา เจ ภาตชชยา กตวา ทาทพพํ ตุมหากํ ชคคณฐฐานเ เทถาติ
 เตสํ วา ปุตตทานํ ทาทพพํ ตุมหากํ มาตปิตูนํ เทถาติ ฯ ยถาวุตเตติ เจเตติ อญญเฐ ปรชโน
 นาม ตสส กตภาสชชํ ปฏิกขิตตเวชชกมมํ นาม ฯ อญญาตชชสส กโรนเตนาปี จ อาโท
 ทสหนํ ชนหนํ เตสํ สนตเกน กาทพพํ ตสมี อสติ อตตโน สนตเกน ตสมีปี อสติ
 ภิกขาจาวตเตน ปริเยสิตพพํ เอวํ อลภนเตน อตตโน เตสํ วา ญาตกปวาริตฐฐานโต
 เอวมปี อลภนเตน อกตวิญญุตติยาปี ปริเยสิตพพํ ฯ อกตวิญญุตติ นาม วท ภนเต ปจเจยนาคิ
 เอวํ อกตปวารณฐฐานเ วิญญุตติ ฯ อวเสสญญาตกานํ ปน เตสํ สนตเกนเว กาทพพํ ตสมี
 อสติ อตตโน สนตกํ ตาวกาลิกํ ทาทพพํ สเจ ปฏิเทนติ คเหตุพพํ โน เจ น โจเทตพพ
 ญาตกานญพิ สนตกํ ยาจิตวาปี คเหตุํ วัฏฏติ ตสมา เตสํ จตูปจจยํ อหฺวาเปนตสส
 อกตวิญญุตติ วา ภาสชชํ กโรนตสส เวชชกมมํ วา กุลสงคทถถาย เทนตสส กุลทุสนาปตติ
 วา น โหติ ฯ อาคนตูกาทินํ ปน ปญจหนํ อตตโน สนตเกนปี กาทพพํ อปจจาสิสสนนเตน ฯ

วิมตติวินทนิยมีปี อาคนตูกโจราทินํ กโรนเตนาปี มนุสสา นาม อุปการกา โหนตีติ
 อตตโน เตติ ลามํ อปปฏิญญนเตน กาทพพํ ฯ ปจจาสาย กโรนตสส ปน เวชชกมมกุลทุสนาทีโโส
 โหติ ฯ เอวํ อุปการเ กเต สาสนคณณํ ญตวา ปสิทนติ สงฆสส วา อุปการกา โหนตีติ กรณ
 ปน โทโส นตถีติ วุตตํ ฯ

อริญฺจปจนฺตติ เอตถ อริญฺจฺสูติ ภาสชชวิโส ฯ

สุราปานสิกขาปทวณฺณนายํ อามลกาทินเวยว กิร รเสน อริญฺจํ กโรนติ โส
 มชฺชวณฺณคณนฺทโรโส เจว โหติ น จ มชฺชนฺตติ วุตตํ ฯ

ยํ ปฏิกขิตตเวชชกมมาทิกํ นิสสาย อุปปชชติ สพพนตํ อกปิยเมว ฯ เตน
 ปจฺจมปวารณาสิกขาปทวณฺณนายํ กุลทุสนเวชชกมมอตุตริมนุสสธมมาโรจนสาทิตฐฐิปยาทีทิ นิพพตตํ
 พุทฺธปฏิกฺกญฺจํ อเนสนาย อุปปนฺหนํ อกปิยโภาชนฺตติ วุตตํ ฯ

[๑๗๘] ทส ญาตกาติ เจตถ เตสํ ยาว สุตตมา กุลปวิภูฏา ปุตตนตตาทโยปี
ตปปฏิพุทธตตาทา ภิกขุสฺส ญาตกาเอวาทิ เตปิ สงคหิตา ฯ เตสฺมปิ ทิ กาทุํ ฏฺฐติ ฯ
ภตฺตชยา ภคินิสามิโก จุลลมาตฺตสามิโก จุลลปิตฺตชยา จาติ เอวมาทโย คิลานา โจนฺติ ญาตกา
เจ เตสฺมปิ กาทุํ ฏฺฐติ อญญาตกา เจ ภาตฺตาทินํ กตฺวา ทาทพฺพํ ตุมฺหากํ ชคฺคณฺฐฺลาเน
เทธาติ เตสํ วา ปุตฺตानํ ทาทพฺพํ ตุมฺหากํ มาตาปีตฺนํ เทธาติ ฯ ยถาวุตฺเตหิ เจเตหิ อญฺญ
ปรชโน นาม ตสฺส กตฺเตสฺสชฺชํ ปฏิภุชิตฺตเวชชกมฺมํ นาม ฯ

[๑๗๘] ก็แม่ผู้ชายมีบุตรนัดดาเป็นต้นของญาติเหล่านั้น ๗ ชั่วเครือสกุล ชื่อว่าเป็น
ญาติของภิกษุเหมือนกัน เพราะเนื่องกับภิกษุนั้น เหตุนี้ พระอรรถกถาจารย์จึงสงเคราะห์
บุตรนัดดาเป็นต้นแม่เหล่านั้น ในคำว่า ทส ญาตกา นั้น ฯ ก็ภิกษุทำเภสัชแก่ชนแม่เหล่านั้น
ควรอยู่ ฯ คนทั้งหลาย คือ พี่สะใภ้ น้องสะใภ้ พี่เขย น้องเขย หน้าเขย อาสะใภ้ เหล่านี้เป็นต้น
เป็นไซ้, ถ้าเขาเป็นญาติ (ของภิกษุ), ทำยาแก่ญาติแม่เหล่านั้น ก็ควร, ถ้าเขามีไข้ญาติ, พึงทำ
ให้แก่พวกญาติมีพี่ชายเป็นต้น ด้วยสั่งว่า "จงให้ในที่ปฏิบัติของพวกท่าน," หรือพึงให้แก่บุตร
ของเขา ด้วยสั่งว่า "จงให้แก่มารดาบิดาของเจ้า" ฯ ส่วนคนนอกจากที่กล่าวมาแล้วเหล่านั้น
ชื่อว่าชนอื่น เภสัชที่ภิกษุทำแก่ชนอื่นนั้น ชื่อว่าเวชกรรมที่ทำแก่คนที่ทรงห้าม ฯ

อนุญาตชนสัส กรโหนดนาปี จ อาโท ทสนนุ ชนนาน์ เตลั สนตเกน กาทพพ์ ตลมี อสติ
อตตโน สนตเกน ตลมีมิปี อสติ ภิกขจาวรตเตน ปริเยลิตพพ์ เอวั อลภนเตน อตตโน เตลั
วา ญาตกปวาริตฎฐานโต เอวมปี อลภนเตน อกตวิญญุตติยาปี ปริเยลิตพพ์ ๗ อกตวิญญุตติ
นาม วท ภนเต ปจฺเจยนาติ เอวั อกตปวารณฎฐานเ วิญญุตติ ๗ อวเสสญญาตกานํ ปน
เตลั สนตเกเนว กาทพพ์ ตลมี อสติ อตตโน สนตกํ ทาวกาลิกํ ทาทพพ์ สเจ ปฎิเทนติ
คเหตุพพ์ โน เจ น โจเทตพพา ญาตกานภทิ สนตกํ ยาจิตฺวาปี คเหตุํ ฎฎฎติ ตลมา เตลั
จตฺตปจฺจยํ อหฺราเปนตลส อกตวิญญุตติ วา ฆาสซุชฺช กรโหนดสส เวชชกมมํ วา กุลสงฺคหตฺถาย
เทนตลส กุลทฺสนาปตฺติ วา น

ก็ภิกษุแม่เมื่อจะทำแก่คนที่ทรงอนุญาต ฟังทำแก่คน ๑๐ จำพวก ในเบื้องต้น ด้วยสิ่งของ
(คือเครื่องยา) ของเขา เมื่อของ ๆ เขานั้นไม่มี ฟังทำด้วยของ ๆ ตน, แม่เมื่อของ ๆ ตนก็
ไม่มี ฟังแสวงหาด้วยภิกขาจารย์วัตร, เมื่อไม่ได้ด้วยอาการอย่างนั้น ฟังแสวงหาแต่ที่แห่งญาติ
และคนปวารณาของตน หรือของคนเหล่านั้น, แม่เมื่อไม่ได้ด้วยอาการอย่างนั้น ฟังแสวงหาแม่
ด้วยอกตวิญญุตติ ๗ การขอในสถานที่เขาไม่ได้ทำปวารณาอย่างนี้ว่า "ท่านเจ้าข้า ท่านต้องการ
ปัจจัย จงบอก" ดังนี้ ชื่อว่าอกตวิญญุตติ ๗ ก็ภิกษุเมื่อจะทำให้แก่พวกญาตินอกจากนั้น ฟังทำ
ด้วยของ ๆ เขาเท่านั้น, เมื่อของ ๆ เขานั้นไม่มี ฟังให้ยืมของ ๆ ตน, ถ้าเขาคืน ฟังรับเอา
ถ้าเขาไม่คืน ไม่ควรทวง, ด้วยว่าภิกษุแม่ขอของ ๆ พวกญาติแล้วถือเอา ยังควร, เพราะฉะนั้น
ภิกษุให้นำปัจจัยของญาติเหล่านั้นมา ไม่เป็นอกตวิญญุตติ ทำฆาสซุชฺช ไม่เป็นเวชกรรม หรือให้
ของเพื่อต้องการสงเคราะห์สกุล ก็ไม่เป็นอาบัติเพราะประทุษร้ายสกุล ๗

โหติ ๗ อาคนตุกาทินัน ปน ปญจนัน อตตโน สนุตเกนปิ กาทพพํ อปฺปจจาสิสนฺเตน ๗

[๑๗๙] วิมตฺติโนทนิยมปิ อาคนตุกโจราทินัน กโรนฺเตนาปิ มนุสฺสา นาม อุปการกา โหนตฺตีติ อตตโน เตหิ ลามํ อปฺปญฺจฺยฺนฺเตน กาทพพํ ๗ ปจฺจาสาย กโรนฺตสฺส ปน เวชช-
กम्मกุลทฺฐนาทิสฺส โหติ ๗ เอวํ อุปการเ กเต สาสนคฺคณํ ญฺตฺวา ปสฺสีทฺตติ สงฺฆสฺส วา
อุปการกา โหนตฺตีติ กรณฺ ปน ทิสฺส นตฺถิตฺติ วุตฺตํ ๗

[๑๘๐] อริฏฺฐปจฺจนฺติ เอตถ อริฏฺฐโลติ ฆาสชฺชวิเสสํ ๗

สุราปานสิกฺขาปทวณฺณนายํ อามลกาทินฺนเยว กิร รเสน อริฏฺฐํ กโรนฺติ สฺส
มชฺชวณฺณคณฺธโรเส เจว โหติ น จ มชฺชนฺติ วุตฺตํ ๗

แต่ภิกษุเมื่อไม่หวังตอบแทน พึงทำยาแก่คน ๕ จำพวก มีคนจรมาเป็นต้น แมด้วยของ ๆ
ตน ๗

[๑๗๙] แม่ในอนุฎีกาวิมตฺติโนทนิ ทานกล่าวว่า "แม่เมื่อจะทำเภสัชแก่คนจรมาและโจร
เป็นต้น ไม่ปรารถนาลาจากคนเหล่านั้นเพื่อตน พึงทำด้วยตั้งใจว่า 'ธรรมตามนุษย์ย่อม
อุปการะกัน' ๗ ก็ภิกษุทำด้วยหวังตอบแทน มีโทษในเพราะอเนสนกรรมมีเวชกรรมและกุ-
ทฺฐนกรรมเป็นต้น ๗ แต่ไม่มีโทษในเพราะทำด้วยตั้งใจว่า 'เมื่อเราทำอุปการะอย่างนี้ ชน
ทั้งหลายรู้จักคุณพระศาสนาแล้วย่อมเลื่อมใสหรืออุปการะแก่พระสงฆ์' ๗

[๑๘๐] ฆาสฺชพิเศษํ ชื่อว่า อริฏฺฐํ ในบทว่า อริฏฺฐปจฺจนํ นั้น ๗

ในอรรถกถาสุราปานสิกฺขาบท ทานกล่าวว่า "ได้ยินว่าชนทั้งหลายทำยาชื่ออริฏฺฐด้วย
รสแห่งผลไม้มีผลมะขามป้อมเป็นต้น, ยาอริฏฺฐะนั้นมีสีกลิ่นและรสคล้ายน้ำเมาทีเดียว แต่หา
ใช้น้ำเมาไม่" ๗

[๑๘๑] ยี่ ปฏิภุตตเวชชกมมาทิกั นิสสาย อุปชชติ สพพนต์ อกปปีเยเมว ฯ เตน
ปฐมปวารณาลิกขาปทวณณายั กุลหุสนเวชชกมมอุตตริมนุสสรหมมาโรจนสาทิตฐปียาทิที นิพพตตัม
พุทฺธปฏิภูมิล्लุ อเนสนาย อุปปन्ह อกปปีโยชนนติ วุตตัม ฯ

[๑๘๑] สิ่งใดย่อมเกิดขึ้น เพราะอาศัยอเนสนกรรมมีเวชกรรมที่ทำแก่คนที่ทรงห้าม
เป็นต้น, สิ่งนั้นทั้งหมดเป็นอกัปปียะทั้งนั้น ฯ ด้วยเหตุนั้น ในอรรถกถापฐมปวารณาลิกขาปท
ท่านจึงกล่าวว่า "อกัปปียโชนะ ที่บังเกิดจาก กุลหุสนกรรมมีเวชกรรมการอวดอุตตริมนุสสร-
กรรม และอกัปปียัตถุมิฐุปีเยอานิกษุณินดีแล้วเป็นต้น ชื่อว่าอกัปปียโชนะ เกิดขึ้นเพราะ
อเนสนา อันพระพุทฺธเจ้าทรงติเตียน" ฯ